

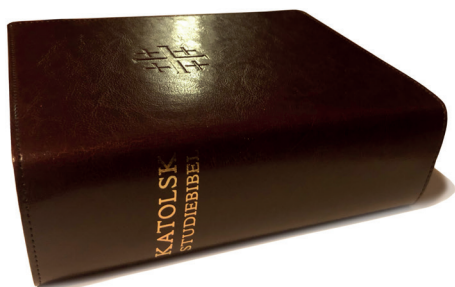
STUDIEHANDLEDNING TILL

KATOLSK STUDIEBIBEL

Bibel 2000 med katolska kommentarer

IO

Hebreerbrevet

Studiehandledning till Hebreerbrevet

Veritas Förlag
Box 2150
103 14 Stockholm
veritas@katolskakyrkan.se
www.veritasforlag.se

Studiehandledning till Hebreerbrevet

© Studieförbundet Bilda

Medarbetare: Emanuel Sennerstrand, Fiorella Bastidas, Alen Josef, Iwona Dekajlo,
Christina Illmayr, Martin Hanna och Carina Björklind

Formgivning: Håkan Boström

www.bilda.nu

Innehåll

Introduktion	5
Förberedelse till första träffen – alla	5
Förberedelse till första träffen – cirkelledaren	5
Noterna i Studiebibeln	6
Introduktionsfilm	6
FÖRSTA TRÄFFEN: Hebreerbrevet kapitel 1–2	7
Inledning	7
Lära känna varandra-aktivitet	7
Samtalsfrågor	8
Avslutning	9
ANDRA TRÄFFEN: Hebreerbrevet kapitel 3–4	11
Inledning	11
Samtalsfrågor	11
Avslutning	12
TREDJE TRÄFFEN: Hebreerbrevet kapitel 5–7	13
Inledning	13
Samtalsfrågor	13
Avslutning	14
FJÄRDE TRÄFFEN: Hebreerbrevet kapitel 8–9	15
Inledning	15
Samtalsfrågor	15
Avslutning	16
FEMTE TRÄFFEN: Hebreerbrevet kapitel 10–11	17
Inledning	17
Samtalsfrågor	17
Avslutning	18
SJÄTTE TRÄFFEN: Hebreerbrevet kapitel 12–13	19
Inledning	19
Samtalsfrågor	19
Avslutning	20

SJUNDE TRÄFFEN: Hebreerbrevet kapitel 14–15	21
Inledning	21
Samtalsfrågor	21
Avslutning	22
ÅTTONDE TRÄFFEN: Hebreerbrevet kapitel 16–18	23
Inledning	23
Samtalsfrågor	23
Avslutning	24
NIONDE TRÄFFEN: Hebreerbrevet kapitel 19–22	25
Inledning	25
Samtalsfrågor	25
Avslutning	26
TIONDE TRÄFFEN: Hebreerbrevet kapitel 23–25	27
Inledning	27
Samtalsfrågor	27
Avslutning	28
ELFTE TRÄFFEN: Hebreerbrevet kapitel 26	29
Inledning	29
Samtalsfrågor	29
Avslutning	30
TOLFTE TRÄFFEN: Hebreerbrevet kapitel 27–28	31
Inledning	31
Samtalsfrågor	31
Avslutning	32
Till dig som leder en Bildacirkel	33
Dina uppgifter som ledare	33
Tidsramar	33
Samarbetet med Bilda	33
Bildningstrappan – hur hittar vi rätt nivå på samtalet?	34
Förslag på spelregler i en studiegrupp	35
Pedagogiska tips	36
Hur du markerar i din bibel	37
Vad säger KKK om bibelstudier?	39
Referenslista	40

Introduktion

Hebreerbrevet är kanske Nya testamentets mest teologiska brev. Det är inte lätt att alltid förstå vad författaren menar. Halva brevet innehåller citat från Gamla testamentet. Därför är bakgrundskunskaper i Gamla testamentet, i synnerhet offren, nödvändiga för att bättre förstå Hebreerbrevets budskap. Brevet ger en nyttig inblick i den verklighet som var urkyrkans, där judekristna kunde känna en stark dragningskraft tillbaka till det välbekanta offersystemet i templet. Hebreerbrevet utvecklar framförallt teologin om Kristus som präst i det nya förbundet, som har framburit sig själv som en fullkomlig offergåva. Denna studiehandledning fungerar bäst i en grupp där det finns flera vana bibelläsare.

Förberedelse till första träffen – alla

Förbered dig genom att läsa igenom introduktionen till Hebreerbrevet i *Katolsk studiebibel* och Hebreerbrevet kapitel 1–2.

Under träffarna behöver du utöver *Katolsk studiebibel* även ha tillgång till någon av böckerna *Cecilia* eller *Oremus* samt lämpliga färgpennor, se s. 37, och *Katolska kyrkans katekes* (KKK). Den finns tillgänglig online.

Förberedelse till första träffen – cirkelledaren

Som cirkelledare behöver du förbereda några saker. I slutet av studiehandledningen på s. 33 finns det viktig information som vi rekommenderar att du läser.

Detta behöver du tänka på:

- Sätt tidsramarna. Det kan gruppen bestämma tillsammans, men du behöver tänka efter före.
- Läs igenom frågorna till träffen och välj vilka ni ska fokusera på. Detta behöver du göra inför varje träff. Ni kan med fördel läsa texten tillsammans och fylla i färger och rita eller skriva i era biblar under träffen.

- Hur väl känner deltagarna varandra? Om de inte har deltagit i en studiecirkel tillsammans förut kan en lära-känna-aktivitet ge ett bra samtalsklimat framöver. I början av första träffen finns förslag på en aktivitet.

Noterna i Studiebibeln

Katolsk studiebibel bygger på Bibelkommissionens översättning, *Bibel 2000*. *Bibel 2000* har noter till texterna som är placerade under bibeltexten. När det står Bibelkommissionens not är det den noten som avses.

Vid sidan om bibeltexten finns de katolska noterna. När det står »noten till vers ...« så är det den katolska noten som avses.

När det står »båda noterna till vers ...« så är det en uppmaning att läsa både och.

När texten talar om parallellhänvisningarna så är det de bibelverser som räknas upp längst ner på sidan som avses.

Introduktionsfilm

Bilda har tagit fram en serie filmer med Emanuel Sennerstrand för studiecirklar om studiebibeln. Tipsa gärna deltagarna om »Katolsk studiebibel del 10. Hebreerbrevet«, eller visa den under träffen. Filmen finns på Youtube-kanalen Katolsk horisont.

FÖRSTA TRÄFFEN

Hebreerbrevet kapitel 1–2

Inledning

Tolkningen av de inspirerade Skrifterna bör framför allt vara uppmärksam på vad Gud vill uppenbara genom de heliga Skrifterna för vår frälsnings skull. Det som kommer från Anden kan bara helt och fullt uppfattas under Andens ledning. (KKK 137.)

Inled gärna med bön:

Gud, du som har undervisat dina trogna med den helige Andes ljus, skänk oss vishet genom samme Ande, och låt oss alltid kunna glädja oss åt hans tröst. Genom Jesus Kristus, vår Herre. (Ur *Pingstnovenan*, Gråbröderna, S:t Franciskus katolska kyrka i Jönköping, 2019.)

Gå en presentationsrunda och dela era förväntningar på studiecirkeln.

Har alla vad de behöver? (Studiebibeln, färgpennor, anteckningsunderlag, studiehandledningen.)

Cirkelledaren presenterar studiebibeln och studiehandledningen, titta tillsammans på avsnittet *Hur du markerar i din bibel* på s. 37–38.

Bestäm gemensamt vilka spelregler ni vill ha under era träffar, förslag finns på s. 35.

Lära känna varandra-aktivitet

Vad har vi för likheter i det vi gillar och ogillar? Låt gruppen hitta tre saker som alla i gruppen gillar. Ni ska också hitta tre saker som alla i gruppen ogillar. Till exempel platser, maträtter, bibelverser, idrotter, böner.

Om studiecirkeln består av fler än sex personer, dela upp er i grupper om tre och tre. Efter fem minuter berättar varje grupp för de andra vad man kommit fram till.

Samtalsfrågor

- Författarfrågan är ovanligt knepig när det gäller Hebreerbrevet. Börja med att tillsammans läsa Heb 13:19–23. Den som skriver dessa rader måste ha stått Timotheos nära (13:23).
 - Vem är »jag«, som nämns här? Vilka tänkbara personer finns det?
 - Till vilka är brevet riktat, och varför? (Se introduktionen).
- Läs Heb 1:2.
 - Vilka kopplingar finns mellan Visheten och Kristus? Se anvisade GT-texter i noten.
- Läs Heb 1:3 och lär er det för NT unika grekiska ordet i kommentaren. Stryk under versen med gul penna men orden »renat oss från synden« med röd penna. Låt versen sjunka in, särskilt formuleringen »utstrålningen av Guds härlighet«. Slå upp Vish 7:26 parallellt med den nicenska trosbekännelsen, som ni hittar i bönboken *Oremus* eller längst bak i psalmboken *Cecilia*. Vad ser ni?
- Vad betyder orden i Heb 1:14? Ta hjälp av noten och läs i KKK 331–336 vad katolska kyrkan säger om änglarna.
 - Hur ser det ut i era liv?
 - Tänker ni ofta på änglarnas närvaro?
 - Räknar ni med deras hjälp?
- Heb 2:4 talar om tecken, under och kraftgärningar.
 - Har ni erfarenhet av sådana?
 - Vem behöver dem?
 - Varför tycks de vara ojämnt fördelade, både under historien och geografiskt?
- Heb 2:17 är en central vers i brevet. Ta reda på vad översteprästens roll var under försoningsdagen.
 - Varför kallas Jesus för överstepräst?

Avslutning

Gå en runda och dela era tankar från dagens samtal.

Avsluta gärna med att be Herrens bön (Fader vår) tillsammans.

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Hebreerbrevet kapitel 3–4.

Hebreerbrevet kapitel 3–4

Inledning

Inled gärna med en fritt formulerad bön eller bönen på s. 7.

Gå en runda och dela era tankar från förra träffen.

Samtalsfrågor

- Visste ni att Jesus var en apostel? I 1 Pet 2:25 kallas Jesus även för biskop. Läs Heb 3:1 och slå upp de bibelställen som det hänvisas till i noten.
 - I vilken bemärkelse var Jesus apostel?
- Hur använder författaren Mose i argumentationen i Heb 3:2–6? Hitta likheter och skillnader mellan Mose och Jesus.
- Lägg märke till tempusformen i Heb 3:7, den är viktig. Läs noten och fundera över vad detta betyder för er egen bibelläsning.
- Heb 3:13 varnar för att synden kan verka förhårdande på en människa. Stryk under versen med grön penna.
 - Vad menas med att bli förhårdad?
 - När löper en troende person risk att bli förhårdad?
- Heb 4:12 är en viktig vers som beskriver Bibelns egen bibelsyn, så att säga. Läs noten och angivna paragrafer i KKK. Lägg märke till rangordningen: vad som i första hand är Guds ord.
 - Varför tror ni att detta måste betonas?
- Läs Heb 4:15 och stanna upp vid påståendet att Jesus var utan synd. Reflektera över detta oerhörda anspråk.
 - Hur tror ni att dåtidens troende kunde ha reagerat?Läs angivna ställen i NT och KKK om Jesu syndfrihet.
 - Varför tror ni att denna starka betoning görs just i Hebreerbrevet?

Avslutning

Gå en runda och dela era tankar från dagens samtal.

Avsluta gärna med att be Herrens bön tillsammans.

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Hebreerbrevet kapitel 5–6.

Hebreerbrevet kapitel 5–6

Inledning

Inled gärna med en fritt formulerad bön eller bönen på s. 7.

Gå en runda och dela era tankar från förra träffen.

Samtalsfrågor

- Red ut tillsammans utifrån Heb 5:1–10 varför man kan säga att Jesus var präst. Han kom ju inte från Levi stam, som en präst måste göra.
 - Hur får brevets författare ihop det?
- Stryk under orden »evig frälsning« i Heb 5:9 med röd penna. Orden hör samman med begreppet »fullkomnats« (vers 9).
 - Hur ser sambandet med Jesu korsoffer ut?
- I Heb 6:1–2 får ni en inblick i urkristen katekes.
 - Vad var viktigt för dem?
 - Varför tror ni att just dessa betoningar gjordes?
- Heb 6:4–6 väcker en del följdfrågor.
 - Kan den som en gång har lämnat kyrkan inte komma tillbaka?
 - Menar författaren verkligen detta?

Ta hjälp av noten och försök förstå vad detta handlar om egentligen.

■ Heb 6:19–20 talar om förhänget. I Bibelkommissionens not till 6:19 finns två ord som markeras med svart triangel. Slå upp orden i uppslagsdelen längst bak i Katolsk studiebibel. Försäkra er om att ni förstår vilken funktion förhänget hade i tabernaklet och templet under biblisk tid. Se även Matt 27:51.

- Vad är det Jesus har gjort med förhänget?
- Varför är det viktigt?

Avslutning

Gå en runda och dela era tankar från dagens samtal.

Avsluta gärna med att be Herrens bön tillsammans.

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Hebreerbrevet kapitel 7–8.

Hebreerbrevet kapitel 7–8

Inledning

Inled gärna med en fritt formulerad bön eller bönen på s. 7.

Gå en runda och dela era tankar från förra träffen.

Samtalsfrågor

- Stanna upp inför meningen i Heb 7:17. Slå sedan upp den första eukaristiska bönen i psalmboken *Cecilia* (s. 701) eller bönboken *Oremus* 2021 (s. 437).
 - Vad sägs där om Melkisedeks offer?
 - Vilka andra offer i GT räknas upp?
 - Varför tror ni att dessa offer nämns i eukaristin?
 - I noten till Heb 7:18–19 finner ni följande ord: »Gud hade mer att ge än det som gavs vid Sinai«. Det är en mycket användbar formulering för att beskriva vad Gud gjorde i GT respektive NT.
 - Hur kan vi som kristna uppskatta GT utan att nedvärdera det?
 - Heb 7:27 är en viktig vers som kan sägas sammanfatta Hebreerbrevets budskap. Ta hjälp av noten och samtala om vad de ursprungliga läsarna hade svårt att förstå.
 - I Heb 8:1–2 signalerar författaren något viktigt genom det första ordet i vers 1. Titta också på det grekiska ordet i noten till 8:2.
 - Känner ni igen det?
- Slå upp Apg 13:2 med not för ett annat ställe där samma ord förekommer.
- Vilka samband finns mellan den himmelska liturgin och den jordiska?

■ I Heb 8:6–8 förekommer uttrycken »ett bättre förbund«, »det första förbundet« och »ett nytt förbund«.

- Hur ska vi förstå resonemanget? Samtala utifrån noten till 8:13.

Avslutning

Gå en runda och dela era tankar från dagens samtal.

Avsluta gärna med att be Herrens bön tillsammans.

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Hebreerbrevet kapitel 9–10.

Hebreerbrevet kapitel 9–10

Inledning

Inled gärna med en fritt formulerad bön eller bönen på s. 7.

Gå en runda och dela era tankar från förra träffen.

Samtalsfrågor

- Läs igenom kapitel 9 och 10 och stryk under allt som handlar om blod, förlåtelse och försoning med röd penna.
 - Blev det mycket rött i bibeltexten? Varför då?
 - Går det överhuvudtaget att förklara Jesu gärning utan denna betoning?
- Läs Heb 9:22 långsamt, flera gånger. Försök förstå vidden av orden. Samtala och försök med hjälp av noten förklara varför Jesus måste dö på ett kors.
- I kapitel 9 står det om ►**uppenbarelsetältet**. Slå upp ordet i uppslagsdelen längst bak i Katolsk studiebibel. Red tillsammans ut begreppen »jordisk helgedom« och »himmelsk helgedom« så att det är klart för alla.
 - Hur uppfattades sambandet av israeliter under biblisk tid?Tillämpa resonemanget på katolska kyrkan och hennes gudstjänst.
- Kapitel 10 utgör kulmen på en argumentation som sträckt sig över flera kapitel.
 - Vad var svårt att ta in för brevets ursprungliga adressater?
 - Vad måste de mer ingående reflektera över?
 - Vad var svårt att släppa taget om?

Avslutning

Gå en runda och dela era tankar från dagens samtal.

Avsluta gärna med att be Herrens bön tillsammans.

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Hebreerbrevet kapitel 11–13.

Hebreerbrevet kapitel 11–13

Inledning

Inled gärna med en fritt formulerad bön eller bönen på s. 7.

Gå en runda och dela era tankar från förra träffen.

Samtalsfrågor

- Hur definierar ni begreppet »tro»? Ta hjälp av katekeshänvisningarna som anges i noten till Heb 11:1 och försök beskriva för varandra vad tro är.
- Den sky av vittnen som det talas om i Heb 12:1 syftar på de heliga i GT och deras exempel beskrivna i kapitel 11.
 - Varför räknas de som vittnen när de är döda?
 - Vilka slutsatser drar katolska kyrkan av detta?
- Påståendet i Heb 12:7 kan vara svårsmält när du och jag står mitt i ett lidande som bara medför frågetecken.
 - Kan versen verkligen vara trösterik i en sådan situation? Hur tänker ni?
- Vad är helgelse för något? Fundera tillsammans med hjälp av noten till Heb 12:14 och angivna ställen i KKK.
- Heb 13:5 talar om förnöjsamhet.
 - Vad innebär det att vara förnöjsam?
 - Syns den inställningen i era liv, eller behöver ni jobba mer med detta urkyrkliga ideal?
 - Vad skulle bli annorlunda i era liv om ni blev mer förnöjsamma?

■ Orden i Heb 13:14 uttrycker en mycket lämplig inställning när vi läser Hebreerbrevet.

- Varför då?

Se även sista stycket i introduktionen till brevet.

- Vad är det som ska komma?
- Vad väntar vi på?
- Syns den väntan i era liv?

Avslutning

Gå en runda och dela era tankar:

- Vad har varit mest utmanande med att läsa Hebreerbrevet tillsammans?
- Vad har varit mest givande med att läsa Hebreerbrevet tillsammans?

Bestäm om ni vill fortsätta med en ny studiecirkel.

Avsluta gärna med att be Herrens bön tillsammans.

Till dig som leder en Bildacirkel

En studiecirkel är en samtalsgrupp där vi läser och samtalar kring ett ämne utifrån våra livserfarenheter och vår vardag tillsammans med andra. På detta sätt kan den kunskap som studiecirkeln genererar bli livsrelevant och vardagsorienterad. Det speciella med att vara ledare i en studiecirkel är att du är ledare i och inte för gruppen. En studiecirkel är inte en akademisk kurs och du behöver inte vara expert på ämnet.

Dina uppgifter som ledare

- Leda cirkeln tillsammans med deltagarna.
- Vara kontaktperson till Bilda.
- Rapportera in närvaro vid cirkelns slut.

Tidsramar

Om ni inte bestämt det tidigare, så behöver ni sätta tidsramarna vid första träffen. Två eller tre studietimmar (en studietimme är 45 minuter)? Utgå från gruppens förutsättningar och behov och avsätt tid till samtalet och att reflektera.

Samarbetet med Bilda

Genom att rapportera din studiecirkel till Bilda får du det stöd du kan behöva, samtidigt som våra gemensamma resurser för bildningsarbetet växer. Bilda erbjuder cirkelledarutbildningar så att alla ska ha möjlighet att leda en cirkel med gott självförtroende.

På Bildas webb kan du läsa mer om rollen som cirkelledare.

www.bilda.nu/cirkelledare/vad-innebar-det-att-vara-cirkelledare/

Bildningstrappan

– hur hittar vi rätt nivå på samtalet?

Att studera Bibeln kan man göra på många sätt. Till att börja med behöver man läsa texterna.

- Vad står det?
- Vad betyder texten i sig?

Nästa steg blir att fundera över:

- Vad betyder texten för mig?
- Vad innebär texten?

Dessa frågor kallas för bildningstrappan. Om du som leder gruppen har koll på var din grupp befinner sig på bildningstrappan, blir det lättare att välja vilka samtalsfrågor som fungerar i din grupp.

Förslag på spelregler i en studiegrupp

- Det personliga vi delar med varandra i den här gruppen stannar här.
- Alla talar i jag-form.
- Alla har rätt att säga vad han eller hon tycker, utan att bli ifrågasatt som person.
- Allas erfarenheter och åsikter är lika viktiga.
- Alla har rätt att säga sådant som inte är färdigtänkt och att ändra sig.
- Var och en har rätt att dela med sig av så mycket eller så lite som han eller hon anser lämpligt. Och vi hjälper varandra att respektera varandras gränser.
- Alla hjälps åt att hålla tidsramarna.

Pedagogiska tips

Beroende på gruppens storlek behövs olika pedagogiska metoder.

När du går cirkelledarutbildning med Bilda kan din församling eller grupp få Bildas ledarväska. I den finns tips och material för övningar som passar olika sammanhang.

Där finns också exempel på olika samtalsmetoder som du kan använda dig av. En sådan är rundan. I en runda går ordet till alla deltagare i tur och ordning. Alla får tala utan att bli ifrågasatta eller kommenterade. Det kan vara bra att skicka något föremål (ett Bildahjärta, en rund sten eller något annat) som visar vem som för tillfället har ordet. Den som håller i föremålet får tala till punkt utan att bli ifrågasatt eller kommenterad. Detta bromsar upp och ger rundan ett större lugn. Vet man inte direkt vad man ska säga, kan man sitta en stund med föremålet i handen och fundera. Vill någon kommentera får den personen vänta tills den själv får föremålet i sin hand. Det går alltid bra att »passa« och skicka vidare utan att ha sagt något.

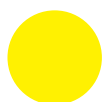
Hur du markerar i din bibel

Det finns många fördelar med att göra din bibel personlig. Ett sätt är att med vanlig bläckpenna, eller annan lämplig penna, föra anteckningar och rita symboler för olika teman i marginalen. Du kan också ringa in ord som du särskilt vill uppmärksamma, göra korshänvisningar till besläktade bibelställen, förtydliga sambandet mellan Gamla testamentet och Nya testamentet, göra hänvisningar till katekesen och så vidare. Du kan också använda färgsystem för att markera olika typer av bibeltext. Det viktigaste är att hitta en metod som gör bibelstudiet meningsfullt för dig. Du kan använda färger efter egen smak och skapa ett personligt färgsystem.

Om du istället vill följa ett enkelt och grundläggande system kan du göra enligt förslaget nedan. Se till att du använder pennor som inte blöder igenom det ofta tunna pappret i en vanlig bibel. Överstrykningspennor i tusch fungerar vanligtvis inte. Akvarellpennor i trä fungerar bra. Det finns även särskilda överstrykningspennor för tunt bibelpapper, »dry highlighters«. De finns att köpa i specialaffärer som webbshopen hos Nya Musik i Jönköping.

När du markerar i din bibel, och på så sätt gör den mer personlig, kommer du att upptäcka att det blir lättare att leva av Ordet. Det är det viktigaste.

Gul färg använder du till allmänna markeringar för sådant du särskilt vill uppmärksamma: viktiga texter, sammanhang, personer eller särskilda ord. Sådant som du är särskilt intresserad av.

Grön färg använder du till allt som hör till helgelsen och tillväxten i det andliga livet. Till exempel sammanhang som talar om tröst, förmaning, vägledning, löften etc.

Röd färg använder du för texter som talar om förlåtelse, försoning, offer, blod, Kristi kors.

Blå färg använder du för Jesu mor Maria.

Du kan också rita symboler i bibelsidans marginal för att förtydliga olika teman eller personer. Använd din fantasi och skapa egna symboler som fungerar för dig. Här följer några förslag.

Rita en triangel i marginalen när bibeltexten talar om Treenigheten.

Rita en kungakrona i marginalen när bibeltexten talar om Jesus som kung eller Messias.

Rita ett kors i marginalen när bibeltexten talar om korsfästelsen.

Vad säger KKK om bibelstudier?

Så här står det i katekesen:

»En sådan kraft och styrka ligger i Guds ord att kyrkan därav får stadga och livskraft och kyrkans barn får trosstyrka, näring för själen och ett rent och ousinligt källflöde för det andliga livet.« »För dem som tror på Kristus måste tillträdet till Skriften stå vidöppet.«

»Därför bör studiet av den heliga Skrift vara så att säga den heliga teologins själ. Också ordets tjänst, alltså den själavårdande förkunnelsen, katekesen och all kristen undervisning – där den i gudstjänsten hemmahörande homilian (predikan över en bibeltext) bör ha en framträdande plats – allt detta hämtar ur samma Skriftens ord sund näring och helgande växtkraft.«

Kyrkan »uppmanar eftertryckligt och var för sig alla kristustroende [...] att genom flitig bibelläsning förvärva 'det som är långt mera värt' än annat, 'kunskapen om Jesus Kristus' (Fil 3:8). 'Att inte känna Skriften innebär att inte känna Kristus'.« (KKK 131–133, nästan allt består av direkta citat ur *Dei verbum*, nr 21–25.)

Referenslista

Cecilia. Katolsk gudstjänstbok. Stockholm: Katolska liturgiska nämnden & Veritas Förlag, 2013, 4 uppl.

Oremus. Katolsk bönbok. Stockholm: Katolska liturgiska nämnden & Veritas Förlag, 2021, 8 uppl.

Katolska kyrkans katekes. Vejbystrand: Catholica, 2000, 2 uppl. eller
www.katekesen.se/index.htm

Youtube > Katolsk Horisont > Den Heliga Skrift > »Katolsk studiebibel, del 10. Hebreerbrevet« www.youtube.com/watch?v=EXiTdt-C7Yg

Pingstnovenan, Gråbröderna, S:t Franciskus katolska kyrka i Jönköping, 2019, via www.katolsk-horisont.net/andligt-bibliotek/2019-05-19/pingstnovenan